

مرگ ارادی از دیدگاه سیدحیدرآملی

و تحلیل عرفانی و روانشناختی آن

فاطمه کوکرم^(۱)

عبدالله صلواتی^(۲)

عین الله خادمی^(۳)

با نپوشیدن لباسهای غرورآمیز و اشرافی، سالک به مرگ ارادی میتواند بمیرد. رنگ سبز نماد تعادل و پایداری است و سالک با مرگ ارادی و از بین بردن نفسانیات، در خود به تعادل و جاودانگی دست پیدا میکند.

کلیدواژگان: انواع مرگ، مرگ ارادی، سلوک عملی، تحلیل عرفانی، تحلیل روانشناختی، سیدحیدر آملی.

طرح مسئله

گاهی در آثار عرفا از مرگ سخن گفته میشود و آن را بمثابة راهی بسوی رهایی از رنجها، ظلمها و مشقتها و دری به دنیای دیگر توصیف میکنند. منظور از این قسم مرگ، همان مرگ طبیعی است که سرانجام همه موجودات است. ولی گاهی از مرگ سخن بمیان می آید و مقصود از آن نه اجل طبیعی و اضطراری، که مرگ ارادی است؛ گاهی انسان قبل از اینکه بمیرد، با انتخابی نیک، خود را میمیراند. مرگ ارادی یا خودآگاهانه از اصطلاحات رایج میان عرفا است که با

چکیده

این پژوهش به بررسی مرگ ارادی و اقسام آن از دیدگاه سیدحیدر آملی پرداخته است و سعی شده با تحلیل عرفانی و روانشناختی، گونه‌های مرگ ارادی را تبیین نماید. بعقیده نگارندگان، هریک از اقسام مرگ ارادی نوعی سلوک عملی محسوب میشوند. قدر مشترکی میان همه مرگها وجود دارد که عبارتست از فاصله‌گرفتن از تعلقات اینجهانی. پرسش اصلی آنست که چگونه میتوان تحلیلی عرفانی و روانشناختی از انواع مرگ روایت سیدحیدر آملی ارائه داد؟ بر این اساس، دستاوردهای این پژوهش عبارتند از: (۱) قدر مشترکی میان انواع مرگها وجود دارد و آن جدا شدن از تعلقات اینجهانی و فاصله گرفتن از آنهاست؛ حال، نوع این فاصله‌گرفتنها میتواند متفاوت باشد؛ گرسنگی، پوشیدن لباسهای خاص و... همه اینها میتوانند ما را از تعلقات اینجهانی دور کنند. (۲) دستاورد دیگر این پژوهش، تحلیل عرفانی و روانشناختی مرگ ارادی است؛ مثلاً مرگ سبز بمعنای پوشیدن لباس کم ارزش است و بنابراین

(۱). دانشجوی دکتری فلسفه و کلام اسلامی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی تهران، ایران، (نویسنده مسئول)؛

fkookaram@sru.ac.ir

(۲). دانشیار فلسفه اسلامی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی تهران، ایران؛ a.salavati@sru.ac.ir

(۳). استاد فلسفه اسلامی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی، تهران، ایران؛ e_khademi@sru.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۷ تاریخ تأیید: ۱۴۰۰/۶/۱۵ نوع مقاله: پژوهشی

DOR: 20.1001.1.15600874.1400.27.2.4.2